C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.21rji-1038/24 Judecătoria Soroca sediul Central
1-24083408-03-21rji-05092024 Judecător L.Popescu

D E C I Z I E
În numele Legii
05 decembrie 2024

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,
având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei de judecată Ghenadie Liulca
Judecători Oleg Moraru, Viorel Pușcaș

a judecat în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul declarat de către directorul adjunct al Penitenciarului nr.6 Soroca, Ion Ciobanu, împotriva încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 12.08.2024, prin care a fost admisă plângerea condamnatului **Valentin Ceban** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ţinând cont de materialele prezentate instanței, pentru expunere asupra recursului, Colegiul, -

C O N S T A T Ă:

Prin încheierea Judecătoriei Soroca sediul Central din 12.08.2024 a fost admisă plângerea condamnatului Valentin Ceban împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul că, Valentin Ceban a fost deţinut în perioada 20.12.2023-07.08.2024, în Penitenciarul nr.6 Soroca în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale – 231 zile.

În condițiile art.473^4 alin. (4) CPP s-a redus pedeapsa condamnatului Ceban Valentin cu 23 zile, pentru perioada de 230 zile, în care s-a aflat în detenţie, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenţie.

În privința perioadei rămase de 1 zile, calculate în condițiile art.473[4] alin.(4) CPP, care nu pot fi reduse, instanţa de judecată a considerat necesar de a le lăsa în continuare la termenul de executare a pedepsei.

Termenul pedepsei de 8 ani și 6 luni închisoare stabilit lui Ceban Valentin prin sentința Judecătoriei Orhei sediul Central din 24.03.2020 modificată prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 23.06.2020, s-a redus cu 23 zile.

S-a obligat administrația instituției penitenciare nr.6 Soroca, potrivit art.473[4] alin.(3) CPP, să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară urma să informeze instanța de judecată despre executarea încheierii.

Împotriva încheierii în cauză a declarat recurs directorul adjunct al Penitenciarului nr.6 Soroca, Ion Ciobanu, solicitând casarea încheierii, rejudecarea cauzei și respingerea plângerii înaintate.

În susținerea poziției a indicat, că la examinarea pretenţiilor invocate de Valentin Ceban, judecătorul de instrucţie a apreciat superficial probele prezentate de reprezentatul instituţiei privind condiţiile de detenţie din instituţia penitenciară în care este deţinut Valentin Ceban. Prin raportul prezentat şi anexele la acesta, au fost descrise cu lux de amănunte condiţiile care sunt asigurate lui Valentin Ceban pe parcursul deţinerii în instituţia respectivă, din care rezultă că au fost respectate standardele minime de întreţinere a acestuia, şi nicidecum nu pot fi apreciate condiţiile de detenţie ca inumane sau degradante.

Indică, că argumentul cheie pe care s-a fondat prima instanţă, la aprecierea condiţiilor de detenţie ca fiind inumane şi degradante a servit spaţiul de 4 m^2 ce ar trebui să revină fiecărui condamnat. în context precizăm faptul că, potrivit raportului în care se descriu condiţiile de detenţie în instituţia penitenciară în care este deţinut Valentin Ceban, au fost prezentate datele cu privire la spaţiul de deţinere acordat acestuia, din care rezultă că norma de spaţiu cu care a fost asigurat corespunde standardelor statuate, iar instanţa contrar datelor indicate, s-a fondat pe constatările efectuate de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii (CPT) în rapoartele sale efectuate în rezultatul vizitelor întreprinse. Rapoartele (CPT) în urma vizitei din anul 2018 sînt deja învechite şi nu corespund realităţii, dat fiind faptul că s-au efectuat schimbări (reparaţii curente pentru îmbunătăţirea condiţiilor).

Menţionează, că prin Ordinul MJ nr.150 din 10.06.2022 privind stabilirea tipurilor de penitenciare, sectoarelor de detenţie create în cadrul acestora şi a capacităţii de deţinere pentru flecare instituţie -Capacitatea totală a Penitenciarului nr.6 Soroca constituie 753 locuri, cu respectarea normei de spaţiu minim de 4 m2 pentru un deţinut (la moment fiind 553 condamnaţi). De remarcat că CPT nu susţine în mod vertiginos opinia că o abatere minoră de la minimul standardelor poate fi considerată, în sine, ca fiind tratare inumană şi degradantă a deţinutului,

atât timp cât se pot găsi şi alţi factori de atenuare, cum ar fi, în special, faptul că deţinuţii sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afară celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activităţi). Criteriul poate fi apreciat prin prisma condiţiilor de detenţie ca fiind un tratament inuman şi degradant, în cazul în care celulele sunt extrem de supraaglomerate sau, că în majoritatea cazurilor, combină o serie de elemente negative, cum ar fi: insuficienţa numărului de paturi pentru toţi deţinuţii; igiena precară; infectarea cu paraziţi; ventilaţia, încălzirea sau lumina insuficientă; lipsa salubrizării în celule şi, în consecinţă, utilizarea de găleţi sau sticle pentru nevoile naturii. Examinarea criteriului „spaţiu acordat fiecărui deţinut" prin prisma art.3 CEDO, urmează a fi efectuat cumulativ cu alţi factori, care contribuie la aprecierea detenţie ca fiind inumană şi degradantă sau infirmarea acestui fapt.

Consideră, că la caz, au fost argumentate toate chestiunile cu privire la: asigurarea condiţiilor materiale de detenţie sub aspectul amenajării şi dotării celulelor de detenţie, asigurarea iluminării şi ventilării, asigurarea cu obiecte de igienă şi menaj, acordarea posibilităţii aflării în afara celulei în perioada de la deşteptare până la stingere, acordarea asistenţei medicale necesare în condiţii de confidenţialitate şi asigurarea condiţiilor optime pentru exercitarea tuturor drepturilor prevăzute persoanelor aflate în detenţie. Totodată, la examinarea cauzei nu au fost apreciate probele sub forma de planşe fotografice prezentate. Or, prin intermediul acestora se demonstrează direct netemeinicia pretenţiilor invocate de Valentin Ceban cu privire la condiţiile în care se deţine. Materialele fotografice au fost prezentate anume în scopul de a demonstra aflarea numitului în condiţiile reale de detenţie, prin prezentarea probelor vizibile, în susţinerea argumentelor invocate în raport în această privinţă.

Specifică, că judecătorul de instrucţie s-a ghidat exclusiv de alegaţiile declarative ale condamnatului şi constatările generale indicate în rapoartele instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu respectării drepturilor omului. Astfel, raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speţa, instanţa a apreciat că plângerea acestuia este una întemeiată şi urmează a fi admisă cu emiterea unei soluţii în favoarea condamnatului, bazându-se de problema supraaglomerării care a fost identificate în constatările respective şi care au fost trasate în repetate rânduri de Comitetul ONU împotriva torturii (2014, 2017), Comitetul european pentru prevenirea torturii (2015-2019), Avocatul Poporului (2002-2019) precum, Consiliul pentru prevenirea torturii (2017-2019) şi raportul Ombudsman-ului din 2019.

Conclude, că faptul că pe perioada detenţiei, condamnatul Valentin Ceban nu a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiţii a executării detenţiei, iar completul de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urmează să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor

generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate.

Remarcă, că condiţiile de detenţie asigurate condamnatului Valentin Ceban în Penitenciarul nr.6 Soroca pot fi rezumate, după cum urmează: -în penitenciar, fiind asigurat cu loc de dormit şi obiecte de primă necesitate. încăperea este iluminată natural prin geamuri, de asemenea este iluminată şi artificial; -pe perioada detenţiei, i-a fost asigurat accesul la apă potabilă şi la blocul sanitar, cantina penitenciarului unde se serveşte hrană caldă de 3 ori pe zi. Prepararea hranei s-a efectuat conform standardelor stipulate în Ordinul Ministerului Justiţiei nr. 512 din 26.12.2007. De asemenea, s-a asigurat raţia alimentară diversificată, fiind distribuite alimente după cum urmează; came de găină, peşte congelat, ouă, lapte brânză, unt, margarină şi grăsimi animaliere. Blocul alimentar este format din: încăpere pentru prepararea hranei; încăpere pentru primirea hranei; încăpere pentru spălarea şi dezinfectarea veselei; sală pentru primirea hranei; -fiind în regimul comun de detenţie, a beneficiat de posibilitatea de a se deplasa liber pe teritoriul penitenciarului, conform programului zilei; -s-a permis accesul la terenuri pentru minifotbal, sala dotată cu masă de tenis, sala de forţă şi biserică; -conform Hotărârii de Guvern nr.609 din 25.06.2006, lunar, a fost asigurat cu obiecte de toaletă şi menaj, accesorii de pat după necesitate. Totodată se poate de remarcat că, în penitenciar funcţionează o baie comună cu cabine de duş, asigurată cu apă caldă, astfel condamnaţii au acces la baie cel puţin o dată pe săptămână. De asemenea pe teritoriul penitenciarului activează o spălătorie de haine, care este înzestrată cu maşini de spălat automate; -pentru asigurarea sănătăţii colective, permanent se spală şi se dezinfectează rezervoarele de apă de la staţia de pompare a penitenciarului şi s-au efectuat dezinsecţia şi deratizarea încăperilor conform graficului şi în baza contractelor încheiate cu agenţii specializaţi; -pe parcursul detenţiei a beneficiat de asistenţa medicală necesară, în mod gratuit şi de medicamente în volumul stabilit de Programul unic al asigurării obligatorii de asistenţă medicală.

Constată, că condiţiile materiale de detenţie în care se deţine condamnatul Valentin Ceban, sunt satisfăcătoare şi nu depăşesc pragul minim de severitate cerut de art.3 CEDO. Astfel, condamnatului în Penitenciarul nr.6-Soroca îi sunt asigurate condiţii corespunzătoare ce asigurau minimul necesar conform standardelor reglementate de legislaţia execuţional-penală.

Potrivit art.447 alin.(1) CPP, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces*, alin.(2) stipulând, că *instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei*.

Referințe la caz n-au fost depuse.

Verificând argumentele recursului în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, ținând cont de poziția condamnatului expusă în referință, Colegiul penal a ajuns la concluzia, că recursul urmează a fi respins ca nefondat, soluția Colegiului fiind adoptată în conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) CPP, potrivit cărora, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: *...respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: ...recursul este nefondat*.

În argumentarea soluției emise la caz, Colegiul menționează, că judecătorul de instrucție judecând plângerea înaintată de condamnatul Valentin Ceban împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, a respectat normele procesuale, a verificat complet, obiectiv, suficient și în ansamblu împrejurările cazului, cât și argumentele formulate în plângere prin prisma raportului prezentat de către administrația instituției penitenciare, prin prisma Statutului Executării pedepsei de către condamnați aprobat prin HG nr.583 din 26.05.2006, prin prisma Raportului Consiliului pentru Prevenirea Torturii, și prin prisma practicii constante CtEDO, corect ajungând la concluzia privind admiterea acestei plângeri.

Colegiul penal apreciază, că judecătorul de instrucție corect, în baza circumstanțelor analizate, a constatat deținerea lui Valentin Ceban în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO, în Penitenciarul nr.6 Soroca în perioada 20.12.2023-07.08.2024, - 231 zile.

În plângerea depusă cât și în cadrul judecării plângerii, condamnatul Valentin Ceban a invocat că, se deține în condiții inumane și degradante. A indicat că în celule umiditatea este ridicată, sunt insecte parazitare, accesul la servicii medicale este limitat, la fel accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale nu este respectat.

Potrivit raportului prezentat de către administrația instituțiilor penitenciare, condamnatul Valentin Ceban s-a deținut în Penitenciarul nr.6 Soroca, în perioada 20.12.2023-07.08.2024 în sectorul nr. 1, secția nr. 5, care are o suprafaţă de 33 m^2 şi se deţin 6 condamnați.

Secțiile sunt dotate cu pat; saltea; lenjerie de pat se distribuie la solicitarea deținutului; noptieră; scaun etc. Iluminarea naturală prin intermediul geamurilor și iluminarea artificială prin intermediul becurilor tip incadescență, ventilarea este naturală cu ajutorul geamurilor. Blocul sanitar este comun și separat de suprafața locativă care este dotat cu vecee de tip turcesc. Într-o altă încăpere sunt lavoare, unde deținuții au acces nelimitat pentru a se spăla pe mîini, dinți, etc. Penitenciarul nr. 6-Soroca posedă o încăpere special amenajată unde se află 2 mașini de spălat haine cu capacitatea de 60 kg și respectiv 20 kg, de asemenea în încăpere se află și o centrifugă pentru a usca hainele mai repede iar o mașină de spălat este dotată cu o centrifugă. Totodată în încăperea dată se află și o mașină de cusut hainele în caz

că hainele sunt deteriorate sau pentru a coase lenjeriile care s-au rupt. Lunar spălătoria este asigurată cu detergent de către Administrația Penitenciarului. Spații pentru uscarea hainelor se află în incinta zonelor locative în aer liber. Deținuții se îmbăiesc cu apă caldă cel puțin odată la 7 zile conform statutului executării pedepsei de către condamnați. Băile/dușurile sunt centralizate și se află în fiecare zonă locativă. Conform unui grafic prestabilit deținuții au acces la baie. În ziua în care deținuții se îmbăiesc, apa se încălzește cu ajutorul cazangeriei centrale sau bateriilor solare amplasate pe acoperiș. În fiecare an, băile se împrospătează cu lapte de var. Deținuții au acces la apă potabilă permanent. Fiecare sector al Penitenciarului nr.6 Soroca este dotat cu lavoar care are acces la apă potabilă, de asemenea menționăm că în cazuri de deteriorări la apeductul orășenesc sau apeductul ce aparține instituției, imediat de către serviciul corespunzător se întreprind măsuri pentru înlăturarea problemei în cauză. Alimentarea deținuților este asigurată cu hrană caldă de 3 ori pe zi, la ore prestabilite, gratuit. Alimentarea deținuților se face din contul mijloacelor bugetului de stat, cu respectarea normelor minime stabilite de guvern(HG nr. 609 din 29.05.2006). Hrana este verificată în permanență de către medicul instituției, ofițerul de serviciu și șeful cantinei, cu ulterioara notare a rezultatelor în registru de evidență a controlului asupra calității de pregătire a hranei. Penitenciarul este alcătuit din 2 zone locative unde își ispășesc pedeapsa deținuții, fiecare zonă locativă dispune de un teren unde deținuții au posibilitatea de a se plimba de la deșteptare până la stingere (cu respectarea programului zilei). În fiecare an, Penitenciarul nr. 6-Soroca încheie un contract cu o firmă specializată privind prestarea serviciilor de dezinsecție și deratizare.

Deci, condamnatul Valentin Ceban s-a deţinut în Penitenciarul nr.6 Soroca, în perioada respectivă, în condiţii unde se respecta norma spaţiului locativ per persoană de 4 m^2.

Totodată, Colegiul penal constată, că judecătorul de instrucție întemeiat a stabilit și faptul, că pe parcursul perioadei vizate Valentin Ceban a fost plasat în cadrul Penitenciarului nr.6 Soroca în condiții precare, contrare prevederilor art.3 CEDO, și anume a fost deținut în celule populate cu diferite insecte, unde umiditatea este ridicată, fiind şi mucegai pe pereți.

Faptul, că condamnatul s-a deținut în celule populate cu diferite insecte, nu a fost contrazis în mod ferm de către administrația instituției penitenciare, or, prezentarea contractelor încheiate cu agenții economici specializați nu atestă că de facto deratizarea și dezinfectarea încăperilor a fost efectuată, iar dacă a fost efectuată nu atestă calitatea serviciilor prestate.

Deci la caz nu s-au prezentat acte, care ar confirma că la Penitenciarul nr.6 Soroca într-adevăr trimestrial a fost efectuată deratizarea și dezinfectarea încăperilor.

De asemenea se constată că au rămas necombătute ferm prin probe afirmațiile condamnatului despre umiditatea sporită în celulă, prezența mucegaiului pe pereți și despre asistența medicală insuficientă, administrația penitenciarului făcând în raport o descriere generală a condițiilor de detenție în cadrul penitenciarului, neoferind răspuns concret, argumentat prin probe pe marginea pretențiilor invocate de condamnat, lăsând a fi dubioasă respectarea prevederilor art.3 CEDO.

Colegiul penal reține, că potrivit concluziilor din Raportul privind vizita de monitorizare efectuată la Penitenciarul nr.6 Soroca din cadrul Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor la 14.12.2023, Serviciul medical al Penitenciarului nr.6 Soroca, nu corespundere cu standardele naționale de funcţionare, nu dispune de autorizație sanitară şi nu este acreditat. În acest sens CpPT își exprimă îngrijorarea privind condițiile din serviciul medical şi accesul nelimitat în serviciul medical al personalului nemedical. De asemenea în concluziile raportului CpPT a constatat existența problemelor grave privind condiţiile igienice din spaţiile de detenţie, în multe celule fiind prezent mucegaiul, recomandând evaluarea condițiilor igienice în toate spațiile de detenție, pentru tratarea şi nimicirea mucegaiului.

Deci, analizând minuțios textul raportului cu privire la evaluarea condițiilor de detenție ale deținutului Valentin Ceban, prezentat de către administrația Penitenciarului nr.6 Soroca în prima instanță, precum analizând și argumentele recursului, Colegiul penal nu a regăsit expunerea argumentelor temeinice ce ar diminua credibilitatea pretențiilor invocate de condamnat.

Dintre aspectele detenției ale căror încălcări s-au constatat prin încheiere, recurentul nu argumentează la concret dezacordul cu constatarea judecătorului de instrucție a faptului nerespectării normei spațiului locativ, a populării insectelor în celulele în care se deținea condamnatul Valentin Ceban, precum și a faptului că în secțiile penitenciarului umiditatea este sporită cu mucegai pe pereți, recurentul axându-se în mare parte la respectarea spațiului de detenție, reiterând cele expuse în Raportul de evaluare a condițiilor de detenție a condamnatului Valentin Ceban în instituția penitenciară.

CtEDO în nenumărate ori a explicat, că dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art.3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului. Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată (cauza A. şi alţii c. Regatului Unit, cauza Idalov c. Rusiei).

Respectiv, Colegiul penal la fel ca și judecătorul de instrucție consideră, că dificultățile cu care s-a confruntat Valentin Ceban, pe parcursul detenției sale în perioada vizată în Penitenciarul nr.6 Soroca, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise.

În acest sens, Colegiul susține poziția judecătorului de instrucție, care justificat a notat, că sarcina probațiunii îi revine autorității, în custodia căruia se află sau s-a aflat persoana, la caz recurentul nu a probat că pe perioada menționată de detenție și de executare a pedepsei în Penitenciarul nr.6 Soroca, condamnatul Valentin Ceban nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman şi/sau degradant, și că i-a fost acordat minimul de condiții a executării detenției, care de alt fel se rezumă nu doar la respectarea spațiului de detenție prevăzut de lege.

Astfel, având în vedere încălcările constatate în raport cu prevederile art.473[4] alin.(4) CPP, instanța întemeiat i-a redus pedeapsa condamnatului Valentin Ceban, corect aplicând formula de calcul stipulată de legislator în textul legii, motivând eficient soluția luată, reducerea fiind una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre suferințele cauzate și reducerea instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

Ținând cont de cele menționate, instanța de recurs concluzionează, că cerințele invocate de recurent sunt neîntemeiate, careva temei de casare a încheierii nu s-au stabilit, fiind condiționată respingerea recursului și menținerea în vigoare a actului judecătoresc contestat.

Conducându-se de art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) CPP, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul declarat de către directorul adjunct al Penitenciarului nr.6 Soroca, Ion Ciobanu, împotriva încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 12.08.2024, prin care a fost admisă plângerea condamnatului **Valentin Ceban** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, se respinge ca nefondat, cu menținerea fără modificări a încheierii în cauză.

Prezenta decizie este irevocabilă.

Preşedinte de şedinţă: Judecător: Judecător:

Copia corespunde originalului.